

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{3}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{12}$ strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 6. V Ljubljani, 31. marca 1917. Letnik XXXIV.

Obseg: † Oton pl. Detela. — Naznanilo kmetovalcem. — Zagotovimo si dobro letošnjo sadno letino! — Kako je letos krompir rezati in saditi. — Vojne naredbe. — Vprašanja in odgovori. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — **Inserati.**

† Oton pl. Detela.

Dne 13. t. m. je umrl na svojem posestvu v Ajmanovem gradu pri Škofji loki eden najstarejših udov c. kr. kmetijske družbe kranjske, njen sedaj zadnji častni ud in bivši deželni glavar gospod Oton pl. Detela.

Rajniki je bil rojen 12. novembra l. 1839. in je bil vsled dolgoletnega delovanja vobče znan in velezaslužni mož v naši deželi. Že v svoji mladosti je pričel delovati v javnosti ter je bil tudi ustanovitelj čitalnice v Škofji Loki. L. 1877. je bil prvič izvoljen deželnim poslancem v kmečkih občinah Kranjskega, Tržiškega in Škofjeloškega okraja. V letih 1883. do 1891. je bil deželni odbornik in potem do leta 1907. kranjski deželni glavar. Zapustivši mesto deželnega glavarja je bil imenovan dosmrtnim udom gosposke zbornice. Ud c. kr. kmetijske družbe je bil od 5. decembra 1869.,

torej skoraj pol stoletja. L. 1875. je bil izvoljen družbenim odbornikom in l. 1901. družbenim predsednikom, katero mesto je zavzemal do preselitve iz Ljubljane l. 1908. C. kr. kmetijska družba ga je na svojem občnem zboru dne 9. julija l. 1908. v priznanje njegovih velikih zaslug za kmetijstvo imenovala svojim častnim udom. Pokojni pl. Detela je bil dolgo dobo, in sicer do smrti, predsednik komisije za pogozdovanje Krasa. — Kot ud svoječasne urejevalne davčne komisije si je stekel za Kranjsko nevenljivih zaslug, ki jih more oceniti le tisti, ki pozna takratne razmere in ki vé, kako krivično je bil na Kranjskem urejen zemljiški davek v primeri s sosednjimi kronovinami. Pl. Detela je znal to veliko krivico odpraviti, vsled česar je naši deželi milijone kron prihranil. Kot deželni poslanec, odbornik in končno kot de-

želni glavar, je vse sile posvetil dobrobitju naše dežele ter se je zlasti zavzemal za ureditev deželni cest; predzadnji deželni cestni zakon je bilo njegovo delo. Kot odbornik glavnega odbora naše družbe je pokojnik marljivo sodeloval ter je kot družbeni predsednik skozi 7 let modro vodil družbena posla. Če je bil pokojnik pri kmetijski družbi na svojem mestu ter je uspešno deloval, zahvaliti se je njegovi praktični in teoretični naobrazbi v kmetijstvu in gozdarstvu, kajti on je po dovršeni višji realki obiskoval tehniško visoko šolo v Gradcu, kjer se je takrat poučevalo tudi o kmetijstvu in gozdarstvu. Po svojih dovršenih študijah je vstopil v prakso in se je pozneje praktično pečal s kmetijstvom na graščinskem posestvu, ki ga je prevzel od svojega očeta, do tistega časa, ko je postal deželni odbornik. Kot predsednik pogozdovalne komisije za Kras je neumorno deloval, pri čemur mu je prav posebno prav prišla njegova strokovna naobrazba.

Prebivalstvo naše dežele je spoznalo in priznalo nepristransko in neumorno delovanje rajnika, zato ga je izredno veliko število občin imenovalo svojim častnim občanom. Pa tudi na Najvišjem mestu so bile priznane zasluge pokojnika; dobil je l. 1883. Franc Josipov red z zvezdo, deset let pozneje red železne krone III. reda in končno je dobil tudi plemstvo.

Pogreb umrlega O. pl. Detela je bil v sredo, 14. t. m. iz njegovega rojstnega gradu na pokopališče v Zabnici pri Skofji Loki. Vsled razmer, ki jih je vojna ustvarila, ni bila udeležba od strani vnanjnikov obila; prišli so poleg zastopnikov deželne vlade večinoma le zastopniki deželnega odbora in tistih korporacij, pri katerih je rajnik sodeloval. Ko je bila krsta s truplom rajnika položena v grob in so bili cerkveni obredi končani, se je zastopnik deželnega odbora in kmetijske družbe gosp. msgr. kanonik *dr. Evgen Lampe* poslovil s primernim nagovorom od velezaslužnega kranjskega veljaka, ki ga je takole zaključil:

„Poslavljam se od Tvojih zemeljskih ostankov na mestu, kjer si si sam izbral svojo gomilo, in sicer v nadi, da se zopet vidimo nad zvezdami. Ločimo se od Tebe v hudih časih, toda zopetno svidenje v rajskem miru bodi nam tolažba. Če vsled razmer ni število spremljevalcev na Tvoji zadnji poti tako obilo kakor bi bilo drugače, vendar tisočeri, ki si jih zastopal v deželnem zboru in katerim si bil slednjič kot deželni glavar načelnik njih avtonomnega zastopa in na tisoče udov c. kr. kmetijske družbe kranjske, ki si ji ostal zvest pol stoletja do konca Tvojih dni in ki si jo tudi mnogo let kot predsednik modro vodil, Te vsaj v duhu spremljajo na tem Tvojem zadnjem potu. Tebi in Tvojemu uspešnemu delovanju za blagor dežele ohranimo hvaležni spomin in se sedaj ločimo od Tebe:

„Počivaj v miru!“

Državna modra galica,

kolikor jo je bilo doslej naročene ter plačane, je že vsa razposlana in jo imajo vse razdeljevalnice tudi že v rokah. Ker pa ima c. kr. kmetijska družba v zalogi še dovolj te galice, zato jo more dati vsakemu kranjskemu vinogradniku več kakor je bilo prvotno za *ha* vinograda določeno, t. j. več kakor 35 kg, če name-rava trte enako kakor pred vojno temeljito škropiti. Tisti, ki naknadno več galice naroči, jo sme porabiti le za svoj vinograd in je strogo prepovedana vsaka špekulacija ali prodaja galice čez meje dežele.

Kmetijska družba sprejema naročila na modro galico proti takojšnjemu plačilu še

do 15. aprila t. l.,

ker mora potem oddati morebitni ostanek c. kr. kmetijskemu ministrstvu na razpolaganje za tiste dežele, kjer niso dobili dovolj galice.

C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Zagotovimo si dobro letošnjo sadno letino!

V tem spisu imamo predvsem v mislih tiste sadne vrste, ki veliko izdajo in ki so trpežne, to so: češplje, hruške in zlasti jabolka. Seveda velja tu povedano tudi za marelice, črešnje in breskve, a teh sadnih vrst ni pri nas v veliki množini, oziroma imajo velik pomen le v omejenih pokrajinah, kakor n. pr. v Vipavski dolini in na Primorskem.

Glede količnosti, t. j. množine sadnega drevja nismo več na slabem, kajti povsod pri nas, kjer sadno drevje uspeva, ga je prav veliko nasaženega. Velik del nasaženih jablan je pa tudi od izbornih vrst, ki dajejo, če so prav oskrbovane, tako fino namizno sadje, kakor v katerikoli drugi deželi.

Največja napaka pri našem sadjarstvu je slabo oskrbovanje sadnega drevja. Skoraj nič se ne skrbi za pravilno obrezovanje, snaženje, zatiranje škodljivcev in za gnojenje. Vse to je pglavitni vzrok, če nimamo rednih dobrih sadnih letin, seveda, če je vreme ugodno in če ne pridejo kake uime, kakor n. pr. pozeba, toča itd.

Če je eno leto drevo dobro rodilo, potem pri nas drugo leto prav gotovo malo ali nič ne rodi, ker je utrujeno in se mu ne pomaga s pravilno rezatvijo in z umnim gnojenjem. Vsled tega imamo pri nas vobče le vsako drugo leto dobro sadno letino, oziroma vsaj primerno. Predlansko leto, t. j. l. 1915. smo imeli precej sadja, zato pa lansko, t. j. l. 1916. skoraj nič in letos se nam je bržkone nade-

jati zopet kolikortoliko dobre, če ne morda izborne sadne letine.

Letos torej smemo računati z dobro sadno letino, seveda če ne bo kakih uim, in je v največji prid kmetovalcev, si zagotoviti s primerno oskrbo sadnega drevja sadno letino, ki jo letos po vsej pravici pričakujemo. O velikem pomenu obilega sadnega pridelka govoriti, je danes pač nepotrebno, saj je sedaj že vsak kmetovalec spoznal, kako velike koristi mu sadje prinaša. V sedanjih razmerah se sadje silno lahko in drago prodaja, a povsod ga tudi doma čislajo kot izborna hrano in kot sirovino za izdelovanje sušenega sadja ter sadnega mošta, kateri zadnji ima vsled pomanjkanja in visoke cene piva, vina in žganja, izredno visoko ceno. Vojska nas je izučila, da se dá prav dobro izhajati brez vseh opojnih pijač; zato tudi ne pokladamo prav nikake važnosti na sadni mošt, ampak priporočamo po možnosti vse sadje porabiti za prehrano prebivalstva, ki bo bodočo jesen in zimo še težavneje kakor letos.

Če nam Bog res dá letos dobro sadno letino, pa zato ne smemo še vsega ljubemu Bogu prepustiti, ampak moramo že sedaj in potem notri do obiranja sadja vse storiti, da bo drevo možno obili zarod izpremeniti v lepo in trpežno sadje.

Kdor količkaj zmore, naj svojemu drevju še sedaj pognoji, če tega ni že v jeseni storil. Če drevo ne dobi iz zemlje dovolj hranilnih snovi, potem dobro odcvetenje v najlepšem vremenu ne pomaga veliko, ker zarod vsled pomanjkanja hranilnih snovi odpada, se slabo razvija in namesto lepega namiznega sadja, pridelamo grintav drobiž. S hlevskim gnojem in z umetnimi gnojili sadnemu drevju gnojiti je sedaj prepozno, pač mu je pa lahko z najboljšim uspehom pognojiti še sedaj, preden dobro ozeleni in odcveti, z gnojnico, kateri je prav posebno dobro primešati kako fosfatno in kalijevo umetno gnojilo. Umetnih gnojil danes ni lahko dobiti, in se končno tudi s samo gnojnico doseže izboren uspeh. Z gnojnico se sadnemu drevju zgodaj pomladi takole gnoji: Tako daleč od debla, kakor segajo veje, se naredo okoli in okoli drevesa primerne ozke in plitve jame. Te jame se v sili in v naglici lahko naredo preprosto z železnim drogom. Jame se napolnijo z gnojnico, in sicer večkrat, da se gnojnica razteče pod zemljo. Gnojnica je navadno prejedka, bi utegnila koreninam škodovati, zato je z gnojnico sadnemu drevju takrat gnojiti, kadar je zemlja dobro premočena od snežnice ali deževnice. Pri gnojenju na suhi zemlji je gnojnico primerno z vodo razredčiti. Pregloboke jame so nepotrebne, kajti drevo ima svoje korenine, s katerimi zauživa hrano iz zemlje, precej plitvo in zato le tisti gnoj kaj izda, ki pride v območje teh korenin. Žive srkajoče korenine se raztezajo okoli debla pod zemljo, so tamkaj najdelavnejše, kjer segajo tako daleč, kakor veje nad njimi, zato na tak način z gnojnico gnojiti ne gre tik debla, ampak tako daleč proč, kakor segajo veje.

Dokler drevje ni muževno in ne prične brsteti, se ga v sili sme tudi še sedaj obrezati, vsekako ga je pa temeljito osnažiti, porezati mu je suhe veje in ga je iztrebiti. Drevo je odrgniti od lišaja, mahu in od odmrle lubadi (skorje), ker vse to škoduje sadnemu drevesu in mu jemlje življensko moč. Razkava lubad in istotako mah in lišaj so dobrodošla skrivališča za razne živalske sadne škodljivce in na njih se tudi razvijajo škodljive glive. Z odstranitvijo te nesnage raz~~o~~ drevje se~~o~~ uničijo~~o~~ skrivališča škodljivcev in se vzame glivam ugodna tla za razmnoževanje.

Prekošatemu drevju je znotraj vrha vzeti vse veje, ki so odveč, kajti sadno drevo mora biti tako,

da imata svoboden pristop zrak in svetloba. Le tisto sadno drevje, ki ima redke veje, rodi obilo sadu, kajti cvetje in sad se razvijajo le v solnčni svetlobi. Seveda je pri trebljenju sadnega drevja biti previden in se tisto drevje, ki preveč odganja, ne sme nepotrebno obrezovati in porezavati, ker potem še bolj žene v les.

Po možnosti je zatirati rastlinske zajedalce, to so glive, ki napadajo listje, vsled česar ni razvoj drevja uspešen in kot posledica tega je slab razvoj sadja. Prav posebno oškodujejo glive češplje, a tudi hruške in jabolka. Grintavost hrušek in jabolk prihaja le od škodljivih gliv; tudi kamnito meso pri hruškah povzroči glive. Kdor količkaj zmore in ima na razpolaganje, če ne sadne, vsaj trtne škropilnice, naj pomladi svoje drevje prvič precej ob cvetju poškopri z raztopino od modre galice, kakršno služi za zatiranje grozdnih in trsnih gliv. V presledkih od enega meseca naj se drevje drugič in tretjič poškopri. Tudi štipanje z žveplovo moko prav dobro učinkuje proti nekaterim vrstam škodljivih gliv; ker pa sedaj žveplove moke ni dobiti, naj se primešava škropivu od modre galice $\frac{1}{2}$ % solajidina, ki kolikortoliko učinek žvepla nadomesti.

Če bo letos sadno drevje dobro zarodilo in se bo sadje pred raznimi škodljivci tako zavarovalo, ne bomo imeli le dovolj sadja, ampak tudi lepega, ki se bo drago prodajalo kot namizno sadje. Ljudje po mestih kar koprne za sadjem in manj premožni sloji bodo radi kupovali tudi manj fino sadje, ki se čez zimo drži. Trpežno sadje se pa le tedaj dobi, če se raz drevje lepo s pecljem obira, ne pa klati in klesti, kakor je, žal, pri nas še močno v navadi. Drevo, in sicer jablane in hruške, ki so preobilo zarodile, naj se od časa do časa otresajo, da odpade preobilica sadja in da ima ostanek priliko se razviti v lepe, dragocene plodove. Naj se to nikomur ne zdi škoda, kajti nekoliko manjša množina lepih jabolk je več vredna, kakor pa obilica grintavega drobiža. Ti odpadki, kakor sploh pobirovščina, so prav zdravo krmilo za živino in posebno za prasiče.

Naj bo letošna sadna letina še tako dobra, odveč sadja prav gotovo ne bo, saj bomo imeli bodočo jesen in zimo še večje pomanjkanje živil, kakor letos in bo vsakdo vesel, če se bo mogel s sadjem za zimo prekrbeti. Uživanje sadja je pa tudi iz zdravstvenega ozira **velevažno**, kajti ono ima v sebi veliko s'adkorja, ki je važna hranilna snov, in veliko fosforove kisline, železa in vitaminov, ki so neobhodno potrebni za zdravo presnavljanje. Ob sedanji enolični, nezadostni in neprimerni prehrani, je zauživanje surovega sadja naravnost neobhodno potrebno za zdravje; saj vidimo, kako letos koprne ljudje za jabolki, ker jih neki notranji nagon žene k zauživanju take sirove hrane. Otroci, rasteča mladina in vsi, ki vsled svojega poklica morajo veliko sedeti, zlasti ženske, nikdar ne zaužijejo dovolj sadja, zlasti ne jabolk.

Kako je letos krompir rezati in saditi.

Letos je treba pridelati veliko krompirja, za seme ga imamo pa malo in premalo. Naravno je, da se eden in drug povprašuje, kako bi bilo seme pripraviti in rezati in kako bi ga bilo saditi, da bi se bolje izhajalo in doseglo več uspeha.

Pri nas smo vajeni krompir za seme rezati v dve podolžni polovici ali pa na več kosov. Ko ga jeseni spravljamo, odberemo drobn krompir za prasiče, debelega pa pustimo za živež in za seme. Drobn krompir,

ki ga po severnih deželah tudi za seme jemljejo, je pri nas letos že davno porabljen za prasičjo krmo. Sedaj imamo le še nekaj debelega krompirja, ki ga moramo z vso varčnostjo rabiti za seme. Priporoča se, da ga letos iz ozirov na pomanjkanje semena režemo še na več kosov kakor navadno, da napravimo iz debelega krompirja tudi po štiri do šest kosov. Vsak kos mora imeti vsaj po eno dobro razvito oko in dosti mesa, da bo za mlado rastlino dosti živeža. Čim rahlejša je zemlja in čimbolj je gnojena, tembolj se sponaša tak način rezanja, kakor nas uče domače izkušnje.

Po severnih deželah se je letos že veliko pisalo, kako je pripraviti semenski krompir in kako ga je saditi. Zgodilo se je to na podlagi poskusov, ki so se po teh krajih, zlasti na Nemškem, temeljito izvršili. Na splošno so po teh krajih zavrgli saditev malih gomoljev in razrezanih gomoljev. Po teh „krompirjevih deželah“ se sadi mnogo več krompirja, kakor pri nas in se tam sadi odnekaj že cel krompir, ki ga že jeseni odbero za seme. Gotovo je taka saditev bolj naravna. Iz temeljito izvršenih poskusov pa tudi sledi, da daje debelejšje gomolje razmeroma več pridelka kakor drobno gomolje. Zadnje take poskuse je napravil med drugimi kmetijski svetnik dr. Clausen, ki so zanimivi tudi za nas in iz katerih sledi, da se je dosseglo pri različno težkih gomoljih sledeče uspehe, in sicer:

pri gomoljih težkih v gramih
20—30 30—50 50—80

je bilo pridelka na 1 ha:

1. pri zgodnjem rožniku	189 q	212 q	227 q
2. pri poznem „Up to date“	221 q	242 q	286 q

Ti uspehi kažejo, da je debelost gomolja za boljši pridelek ravno tako merodajna, kakor je debelost in teža semena pri žitnih in drugih rastlinah. Seveda do gotove meje! In zato sade po teh krajih najrajši krompir, ki je debel kakor debelo kurje jajce in težko 50 do 80 gramov, ker so pridelki po takem semenu razmeroma najbogatejši.

Važno vlogo igra pri tem pa tudi zemlja, zlasti glede tega, kako je v gnojena in obdelana. V dobro gnojni in ugodni zemlji se da z drobnim gomoljem več doseči kakor v slabo obdelani in premalo gnojni z debelejšim semenom. To si je treba tudi zapomniti.

Pri nas smo letos navezani na rezanje in se lahko debel krompir pri ugodni in dobro gnojni zemlji na več kosov reže kakor pri slabo obdelani in malo gnojni.

Kaj velja o saditvi krompirjevih sajenk?

Letos se je priporočala tudi saditev krompirja s pomočjo sadik ali sajenk. V tem slučaju se spravi krompir najbolje razgrnjen po lesah na svetel in dosti topel prostor, da začne poganjati kali. Ko se začno te kali razvijati in zeleneti, se krompir razreže, tako da se vsak pogonek posebej posadi. Ta način je pripraven le za vrtove in vrtnarje, ki so takemu ravnanju vajeni, ker je treba pri tem delu velike pazljivosti. Za saditev po njivah pa ta način ne velja.

In kaj je z Gühlichovim načinom saditve?

Tudi ta način se je spravljal zopet na dan, da bi se bolj varčevalo s semenom. Pri tem načinu se sadi cel krompir daleč narazen, navadno po 1 meter na vse strani. Pri tem se ozeleneli krompir osuje, in to delo večkrat ponovi, tako da stoji nazadnje na vsakem štirjaškem metru po en močan grm krompirja. Ta način pa danes ne velja in je škoda prostora. Priporoča se

le v tem slučaju, če je treba kako novo krompirjevo sorto, od katere imamo samo nekaj gomoljev, hitreje razmnožiti.

Sicer pa ne, kajti izkušnje uče, da se da na istem prostoru, toraj na enem štirjaškem metru dosti več pridelati, če se krompir razreže in v navadni razdalji posadi, kakor pa če se sadi cel krompir na tako veliko razdaljo.

Velika napaka pri našem semenskem krompirju!

Pri nas se rado zgodi, da začne krompir že v kleti poganjati dolge kali, ki jih moramo pred saditvijo potrgati. Zgodijo se to proti koncu zime in v začetku spomladi, ko postaja po kletih zopet topleje in se začne v krompirju nanovo vzbuhati življenje. To zgodnje poganjanje kali je kvarno za krompir, ker izgubi na ta način najbolj močne oči in tudi veliko živeža namenjenega za mlado rastlino.

Semenski krompir moramo zaradi tega varovati pred kaljenjem v kletih, v kar je treba, da ga imamo proti spomladi dosti na hladnem in da ga po potrebi iz kupov razgrnemo, da se nam v kupih ne greje.

Rohrmann.

VOJNE NAREDBE.

Naredba urada za prehrano ljudstva

z dne 8. marca 1917,

ki se tiče določitve maksimalnih cen za krompir.

(Drž. zak. št. 91.)

Na podlagi cesarske naredbe z dne 10. oktobra 1914, drž. zak. št. 274., se odredi:

Člen I.

§ 1. naredbe ministra za notranje zadeve z dne 12. avgusta 1916, drž. zak. št. 256., se izpremeni in se ima sedaj takole glasiti:

§ 1. Pri prodaji krompirja avstrijskega pridelka iz l. 1916. ne sme pridelovalec prekoračiti cene 15 K za 100 kg zdravega, primerno suhega krompirja, ki je brez kali in brez primesi prsti. Izvzet je krompir rogličar (kifelijčar). Ta določba ne velja pri prodaji nadrobno, t. j. pri množinah pod 100 kg, če krompir proda pridelovalec porabniku.

(Maksimalne cene za nadrobno prodajo krompirja določijo c. kr. deželno predsedstvo in sledi spodaj tozadevna njegova naredba.)

Gorenja maksimalna cena se razume z dovozom do bližnje železniške postaje vred ali do kakega drugega prejemnega mesta, če to ni dlje oddaljeno kakor bližnja železniška postaja.

Pri prodaji v Avstriji l. 1917. pridelanega krompirja velja za pridelovalca cena 15 K za 100 kg od 10. avgusta t. l. naprej, in sicer pod pogoji in izjemami, ki so gori označene.

Če je avstrijski krompir letošnjega pridelka pripeljati na bližnjo železniško postajo ali na kako drugo določeno mesto po najkrajši poti, po kateri se more voziti, in je ta pot daljša kakor 10 km in krajša kakor 20 km, potem je maksimalna cena 16 K in pri večji daljavi kakor 20 km pa 17 K za 100 kg. Razdalje je določiti od središča prodajnega kraja, ki ga okrajno glavarstvo končno veljavno določi.

Te maksimalne cene veljajo brez vreč in gre pri neprebranem krompirju 5% odbitka na dobro kupcu.

Če kupec ne da vreč, potem je prodajalec upravičen na stroške kupca priskrbeti potrebno slamo za obložitev

voza ali vagona pri odpošiljavi. Pri dajatvah krompirja Zavodu za promet z žitom ob času vojne je prodajalec zavezan na zahtevo tega zavoda priskrbeti potrebno slamo proti plačilu.

Člen II.

Ta naredba stopi v veljavo z dnevom razglasitve.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem

z dne 16. marca 1917, št. 8588.,

o določitvi najvišjih cen za nadrobno prodajo krompirja.

Na podstavi ukaza urada za ljudsko prehrano z dne 8. marca 1917, drž. zak. št. 91., se zaukazuje:

Člen I.

§ 1. tuuradnega ukaza z dne 5. oktobra 1916, dež. zak. št. 48., se izpreminja in naj se glasi tako:

§ 1.

V nadrobni prodaji krompirja avstrijskih letin 1916 in 1917, to je, kadar se prodaja v množinah pod enim metriskim stotom porabnikom, se naslednje najvišje cene ne smejo preseči:

Cene v vinarjih za 1 kilogram zdravega, primerno suhega krompirja brez prsti in kali, razen rogljičarjev	
letine	
1916	20
1917, in sicer od 10. avgusta 1917 naprej	21

Člen II.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

C. kr. deželni predsednik:

Henrik grof Attems s. r.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika v vojvodini Kranjski

z dne 17. marca 1917, št. 8585.,

s katerim se določajo najvišje cene za prodajo mleka.

Na podstavi § 10. ministrskega ukaza z dne 11. septembra 1916, drž. zak. št. 300., o uredbi prometa z mlekom se zaukazuje:

§ 1.

Pri prodaji neposnetega mleka se v ozemlju mesta **Ljubljane** naslednje najvišje cene ne smejo preseči:

1.) Kadar prodaja pridelovalec, in sicer:

a) neposrednim porabnikom, kadar se dostavi mleko na dom, za liter 44 vinarjev;

b) mlekarnam in trgovcem z mlekom, kadar se dostavi mleko v mlekarno, oziroma trgovcu, 40 vinarjev.

2.) V nadrobni prodaji:

a) za mleko iz mlekaren, in sicer: za prodajo v mlekarni »Mlekarske zveze« v Ljubljani 44 vinarjev; za prodajo v nadrobni prodaji v posebnih prodajalnah ali na dom postavljeno 48 vinarjev;

b) za drugo mleko v prodaji na drobno v posebnih prodajalnah ali na dom postavljeno, 46 vinarjev.

§ 2.

V vseh drugih delih dežele se pri prodaji neposnetega mleka ne smejo preseči cene v izmeri 30 do 36 vinarjev za liter.

V teh mejah naj določijo politična okrajna oblastva, upoštevajoč lego kraja pridelovanja, oziroma dobave, za vsako občino svojega okraja dovoljene najvišje cene in jih razglase.

Primerne cene za prasiče,

za katere ni določena nobena najvišja cena na podlagi ministrske naredbe z dne 6. julija l. l., drž. zak. št. 211.

»Z ozirom na uvedeno akcijo proti navijanju cen pri kupčiji s prasiči se določijo za one vrste prasičev, ki jih ne omenja ministrska naredba z dne 6. julija l. l., drž. zak. št. 211., sledeče prodajne cene za 1 kg žive teže, in sicer v hlevu:

A. Za odstavljenе pujske do starosti 3 mesecev:

1. Pujski domače pasme 8—9 K;
2. pujski križane pasme 9—10 K;
3. pujski vseh žlahtnih pasem 10—12 K;

B. Za prasiče za zakol, in sicer za pitane, ki ne tehtajo še 60 kg in za nepitane, ki ne tehtajo še 40 kg:

1. Taki prasiči domače pasme 5— K;
2. " " križane pasme 5-50 K;
3. " " vseh žlahtnih pasem 6— K;

C. Za prasiče za plemo:

Pri prasičih za plemo, ki so navedeni pod B se sme priračunati 25% prebitka, če se jih ne proda za zakol, ampak za plemo.

Za plemenske mrjasce in za breje svinje gorenje cene ne veljajo. Okrajna glavarstva naj ta določila nemudno na običajen način razglase.

C. kr. deželni predsednik:

Henrik grof Attems s. r.

Razglas c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem

z dne 21. marca 1917, l., št. 7744.,

o klanju goved.

Po § 2. ministrskega ukaza z dne 9. septembra 1916, drž. zak. št. 298. se smejo molzne in plemenske krave, nadalje telice in voli, stari $\frac{1}{3}$ do $2\frac{1}{3}$ let, in biki, stari $\frac{1}{3}$ do 2 let, le z oblastvenim dovoljenjem prodajati za klanje ali klati.

Na podlagi pooblastila § 3., odstavka 2., spredaj omenjenega ukaza določi c. kr. deželna vlada, da je dopustno klati telice in vole že v starosti 2 let, t. j. kadar imajo 2 stalna, velika sekalca, brez posebnega oblastvenega dovoljenja.

Za c. kr. deželnega predsednika:

Laschan s. r.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem

z dne 19. marca 1917, št. 8855.,

o določitvi najvišjih cen za klavno goved.

Na podstavi § 10. ministrskega ukaza z dne 23. septembra 1916, drž. zak. št. 321., o uredbi prometa z govedo, se določajo za klavno goved naslednje najvišje cene za kilogram žive teže:

§ 1.

- Volitve
Kakovost I.	3 K 50 v
Kakovost II.	3 K — v
Kakovost III.	2 K 50 v

Krave:

Kakovost I.	3 K 10 v
Kakovost II.	2 K 70 v
Kakovost III.	2 K 30 v

Telice in biki:

Kakovost I.	3 K 30 v
Kakovost II.	3 K — v
Kakovost III.	2 K 40 v
Koščena živina	1 K 80 v

§ 2.

Prestopki tega ukaza se kaznujejo po § 17. ministrskega ukaza z dne 23. septembra 1916, drž. zak. št. 321.

§ 3.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve. Hkrati izgubi moč tukajšnji razglas z dne 21. maja 1916, št. 17.051, o cenah, ki jih je upoštevati pri trgovanju s klavno živino.

C. kr. deželni predsednik:

Henrik grof Attems s. r.

Vprašanja in odgovori.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrste med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinole na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natise vprašalčev ime, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na lista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pisnu priložena 1 K v znakih kot prispevek k družbenemu pokojniškemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 39. Imam triletnega konja, ki ima čudno zraščene čeljusti, česar pri nas še nihče ni videl; konj ima namreč zgornjo čeljust veliko daljšo kakor spodnjo. Strašijo me, da bo konj čimdalje teže jedel, čemur rad verjamem, kajti že sedaj se to kaže. **Ali se je taka različna dolgost čeljusti pri konjih že drugje pojavila in, ali je kakšno sredstvo, ki bi posledice te nepravilnosti odvrnilo?** (J. K. v S.)

Odgovor: Konji z različno dolgima čeljustima niso nič redkega. Če je zgornja čeljust daljša, kakor pri ribi krapu (karfu), govorimo o krapovem konjskem gobcu, pri spodnji daljši čeljusti pa o ščukinem konjskem gobcu. Napaka takega gobca obstoji v glavnem, da se sprednji zobje obeh čeljusti ne krijejo, vsled česar se neenakomerno in sploh dovolj ne obrabljajo, dočim se kočniki obeh čeljusti, ki jih konj potrebuje za važno zvečenje, kolikor-toliko dovolj med seboj krijejo in enakomerno obrabljajo. Konj potrebuje sprednje zobe, da krmo grize in seno ali travo na paši muli; za muljenje, zlasti na paši, mu služijo tudi ustnice. Pri različno dolgih čeljustih tiči glavna nepravilika, da se sprednji zobje neenakomerno in sploh dovolj ne obrabljajo, zato zrastejo izredno dolgi, ki postajajo na koncu ostrí, ali celo škrbasti in špicasti. Taki predolgi, ostrí in špicasti sprednji zobje pri jedi pritiskajo na dlesen, zobje meso in sploh na občutljive notranje dele gobca, kar konja moti, mu dela bolečine ali celo rane, vsled česar konj iz bojazni pred bolečinami prične nerad jesti, če je tudi lačen, in zato propada. Vsemu temu se skoraj popolnoma prav lahko odpomore, če živinozdravnik-veščak od časa do časa zobovje pregleda ter predolge, ostre ali špicaste sprednje zobe sproti do prave dolgosti popili in poravna. Vsekako je takemu konju priporočeno pokladati

strto zobjanje. Konj z različno dolgimi čeljusti, ki se mu tako redno popravljajo sprednji zobje, in če vrhu vsega še dobiva strto zobjanje in mehko seno, ohrani dober tek, rad je in se nič ne razločuje od konja s pravilnima čeljustima.

Vprašanje 40. Kako je hraniti prekajeno prasičje meso čez poletje, če ni na razpolaganje primerne shrambe? (J. T. v l.)

Odgovor: Prasičje meso je kolikortoliko mastno, zato se pokvari, seveda, če je dovolj prekajeno, na tri načine. Mast (špoh) na mesu ali s katero je preraščeno postane žarka in dá tudi žarki okus mesu. Poletna toplota in svetloba predvsem naredita mast žarko, zato je prekajeno meso hraniti na hladu in v temi, oziroma je meso tako v neprozorni popir zaviti in povezati, da svetloba ne more blizu. Mast nepokvarjeno ohraniti gre pa le določen čas, ker trajno se je ne more zavarovati z navadnimi napravi. Meso postane črvido, če imajo razni hrošči in muhe priliko odlagati svoja jajčeca na meso, iz katerih se izvale ličinke, t. j. črvi, ki dolbejo v mesu in se od njega žive. V vlažnih shrambah končno posušeno meso tudi plesni. Če pa meso ni dovolj prekajeno in nasoljeno se pa prične tudi razkrajati in so izdelki razkrajavanja naravnost strupeni. Predvsem mora biti torej meso dovolj prekajeno in nasoljeno, drugače ne pomaga nobeno sredstvo ga čez poletje nepokvarjenega ohraniti. Da mast ne postane žarka, je meso hraniti na hladnem in v temi. Pristop hroščev in muh do mesa je na en ali drug način preprečiti, n. pr. s popirnatim ovojem, ki varuje tudi mast pred razkrajanjem. Plesnoba se odvrta, če se meso hrani v suhem zraku, v kakršnem se glive-plesnivke ne morejo razvijati. Če se nima drugega prikladnega prostora, se prekajeno meso prav dobro čez poletje hrani obešeno v sobnih pečeh, in sicer v popir zavito. Tudi v zaprti sobni peči je vedno preprih, notri je tema ter suho in izdelki zimske kurjave so zopni razvoju plesnobe in tudi drugih škodljivih gliv. Ne sme se pa zamolčati, da se v peči hranjeno meso silno izsuši in da kuhano ni nikdar tako sočno, kakor meso, ki je hranjeno v kakem drugem prikladnem prostoru. V primernih presledkih je v popir zavito meso odviti in pregledati; črvida mesta je izrezati in plesnobo je temeljito oddrgniti. Pregledano in očejeno meso je zopet dobro v popir poviti in dati nazaj v shrambo (v peč), če se je dobra skazala.

Vprašanje 41. Ali se strniščna repa lahko seje tudi sedaj pomladi? Vsled pomanjkanja drugih živil in krmil bi prišel kak tak zgodnji pridelek silno prav. (N. Ž. v T.)

Odgovor: Navadna sladka repa (brassica rapa rapifera), ki se pri nas na strnišča seje in se zato strniščna repa imenuje, se more s pridom tudi pomladi sejati ter dá že meseca majnika pridelek, ki je ena najzgodnejših gomoljastih rastlin. Nemci jo zato imenujejo majnikovo repo. Pomladanska setev je bolj varna pred bolhači in gosenicami kakor strniščna. Sladka repa hitro zraste in potrebuje z ozirom na sorto 6 do 18 tednov za popolni razvoj; ona ne prenese velike toplote, suše in solčne svetlobe, zato jo je pomladi zgodaj sejati, ali pa šele na strnišča. Mi imamo mokre in meglene jeseni, zato pri nas strniščna repa posebno dobro uspeva in je za nas nekaka posebnost, ki nam je v velik prid. V mrzlih, vlažnih in meglenih pokrajinah uspeva sladka repa tudi poleti in je v visokem hribovju marsikje poglaviti gomoljasti sadež. V suši, preveliki toploti in v močni solčni svetlobi sladka repa slabo uspeva, se ne debeli, oziroma postane puhla in lesnata. Ker sladka repa v mladosti ne prenese veliko svetlobe, zato se pomladi lahko seje pod rastline, ki hitro rasto in niso pregoste, n. pr. pod lan, ječmen itd. Sladka repa se seje precej pomladi, ko je že možno zemljo obdelati in je potem še čas za izkopano repo sejati proso ali ajdo.

Vprašanje 42. Počim se smejo prodajati pujski za rejo, da se ne pride v kako kazen zaradi navijanja cen? (P. S. v K.)

Odgovor: Tozadevno je še vedno v veljavi naredba c. kr. deželne vlade z dne 7. avgusta 1916, številka 2395., ki jo v današnji številki namenoma še enkrat ponatisemo med »Vojnimi naredbami«, ker se sedaj vrši največji promet s takimi pujski. Od deželne vlade določene cene niso maksimalne, ampak le primerne, po katerih se je ravnati, t. j. ni določena samo najvišja cena, ampak najnižja in najvišja, vsled česar je dana prilika z ozirom na kakovost živali dobiti primerno ceno.

Vprašanje 43. Zaradi neke sodne razprave mi je važno vedeti, koliko znese dobra kokoš na leto jajec? (I. B. v S.)

Odgovor: Pri umni oskrbi more izredno dobra kokoš kake dobre pasme, znesti na leto do 200 jajec, kar je pa smatrati že za veliko izjemo. So odbrani rodovi dobrih jajčarskih pasem, kojih kokoši vsled umne odbire plemenskih živali in pravilne oskrbe, povprečno znesejo po 150 do 160 jajec na leto. Vobče se pa sme reči, da kokoši dobre pasme pri umni odbiri in oskrbi znesejo povprečno na leto 120 jajec. Naše kokoši seveda tega povprečnega števila daleko ne dosežejo, kajti pri nas se še nič ne vé o umni odbiri dobrih plemenskih kokoši in tudi njih oskrba ni taka, da bi se doseglo povprečno to število jajec od ene kokoši na leto. Pri nas dobivajo kokoši premalo živalske hrane (odpadkov od mesa, ribje moke, zmletih kosti, klajhega apna itd.), nimajo pozimi v kurnjarih dovolj toplote in prilike brskati po pesku ter nimajo prilike pozimi se dovolj gibati in dobivati svežo zeleno pičo. Naše gospodinje tudi ne znajo kokošim pomagati čez dobo golenja, ki jih zelo slabi in ki predolgi čas prekine nesenje jajec. Pri naši kmetski kokošereji ne smemo na posamezno kokoš na leto povprečno več računati kakor 60 jajec, dasi so seveda izjeme in so kokoši, ki znese veliko več jajec in zopet take, ki jih manj znese. Če se pa računani, da ima pri nas gospodinja kokoš le do končanega tretjega leta starosti in da kokoš v svojem prvem letu malo ali nič jajec ne znese, potem je seveda število jajec za tri leta povprečno lahko še manjše, nakar se je pri izračunanju vrednosti enega jajca vsekako ozirati, kajti reja kokoši v prvem letu, ko nič ne nese, tudi veliko stane. Na Vaše vprašanje odgovorimo zato nekoliko obširneje, ker se bo šlo po vojni na vseh straneh pomnožiti kmetijsko pridelovanje, torej tudi pridelovanje jajec. Če dandanes smemo pri nas povprečno od vsake kokoši na leto računati 60 jajec, to število brez posebnega truda in takorekoč brez vsakih stroškov lahko podvojimo, če vpeljemo umno kokošerejo brez da bi vpeljali tuje pasme dvomljive vrednosti.

Vprašanje 44. Ali sem dolžan peljati svojo kobilo, ki je zaskočena, k pregledu, kajti poprej je bila oproščena, ker je imela žrebe? (V. P. v G.)

Odgovor: Glasom odstavka b, točke 14., § 1. zakona z dne 21. decembra 1912, ki se tiče nabora konj, vojaštvo ne sme odvzeti brejih in doječih kobil. Vi sicer morate svojo kobilo gnati k pregledu, toda tamkaj morate z zaskočnim listom dokazati, da je breja in jo oprostiti.

Vprašanje 45. Pri nas imamo tako mokre travnike, da niti ob košnji ne smemo z vprežno živino nanje in moramo vse seno na rokah vnosit. Tukaj nastanjeni vojaki pa puščajo svoje konje na te travnike, ki s kopiti naredo veliko škodo. Mi smo sicer to prepovedali, toda poveljnik se za našo prepoved ne briga in pravi, da bo pustil travnike do druge trave popasti. Na ta način se nam godi velika škoda, ne bomo imeli nič sena in prosimo

pouka, kam se nam je pritožiti? V jeseni bomo itak radi dali tisto seno, ki se nam bo predpisalo. (I. Ž. v V.)

Odgovor: Vsem vojaškim krdelom je strogo prepovedano delati kakršnokoli škodo na kmetijskih zemljiščih. Konji, ki se na takih mokrih travnikih pasejo, ne delajo škode le s svojimi kopiti, ampak paseči konji sploh delajo na travnikih z mlado travo veliko škodo, ker travo s koreninami vred iz zemlje mulijo: Svetujemo Vam, se obrniti z utemeljeno pritožbo, v kateri vse te okoliščine navedite, na armadno poveljništvo, in sicer najbolje v nemškem jeziku. Naslov je: K. u. k. 5. Armeekommando (Q Abteilung), Feldpostamt 508.

Vprašanje 46. Ali je kostna moka dobro umetno gnojilo za travnike, koliko se je potrebuje na oral in, ali je še čas letos ž njo gnojiti? (F. K. v D.)

Odgovor: Kostna moka je prav dobro fosfatno gnojilo za travnike, a ima to slabo stran, da se silno počasi razkrajja in se mora zato ž njo dovolj zgodaj gnojiti, t. j. že v jeseni ali vsaj v pričetku zime. Če s kostno moko sedaj gnojite, ne boste imeli prvo leto veliko ali nič učinka, vendar denar ni zavržen, ker se bo učinek drugo in naslednje leto pokazal. Na oral travnika se potrebuje 300 do 400 kg kostne moke. Seveda bo učinek tudi s kostno moko enako kakor z vsakim drugim fosfatnim gnojilom le tedaj dober, če pomladi travnik temeljito prevlečete in obenem pognojite tudi s kakim kalijevim in dušičnatim gnojilom. Najboljše in najcenejše dušičnato gnojilo za travnike je gnojilnica.

Vprašanje 47. Jaz nimam več živine kakor dve kravi; skoraj ves moj dohodek od kmetije je skupiček, ki ga dobim za mleko teh krav. Sedaj se zahteva eno teh krav za vojaštvo, dočim imajo drugi v svojih hlevih po 10 in tudi več govedi, ki jih lahko brez vsake škode oddajo. Ali moram zahtevano kravo za vojaštvo oddati? (M. P. v R.)

Odgovor: Klavno živino zbira in kupuje deželna poslovalnica za dobavo klavne živine v Ljubljani potom svojih zaupnikov. Ta klavna živina pa ni namenjena le za vojaštvo, ampak tudi za vse civilno prebivalstvo v deželi. Po določenih vojnodajatvenega zakona je vsakdo zavezan tisto dati, kar se od njega zahteva, ne da se s tem ogroži njegov gospodarski obstoj. Zaupniki imenovane poslovalnice imajo strogo zaukazano, klavno živino le od tistih jemati, ki jo radi oddajo, oziroma od tistih, ki jih taka oddaja najmanj gospodarsko obremeni. Če so razmere reš take, kakor jih Vi popišete, potem je krivično od Vas vzeti molzno kravo, če drugi živino brez večje škode lahko oddajo. Pritožite se na deželno poslovalnico za dobavo klavne živine v Ljubljani, in navedite v pritožbi vsa dejstva, ki dokazujejo krivično postopanje zaupnika. Poslovalnica bo zadevo preiskala in če se Vaše trditve resnične izkažejo, bo prav gotovo odredila, da se Vam krave ne odvzame.

Vprašanje 48. Kam se mora ponuditi kosti v nakup? (F. V. v K.)

Odgovor: Vsak, ki ima več kakor 100 kg kosti, jih mora ponuditi v nakup tvrdki »Colla«, zadruga za nakup in prodajo kosti na Dunaju I, Fischhof 3. Ponudbo je poslati v priporočenem pismu ter imenovana zadruga potem poštino povrne. Če v 14 dneh od zadruge ne dobite nikakega odgovora, smete s kostmi poljubno razpolagati.

Vprašanje 49. Vsled česa so popačeni prasiči, da se nič kaj prav ne razvijajo in glodajo les? (Š. S. v V.)

Odgovor: Prasiči bolehalo za napačnim presnavljanjem, ki ga povzročita slab, nesnažen, zadohel in temen svinjak, in prav posebno pa neprikladna krma, ki nima v sebi dovolj beljakovin in rudninskih snovi, med katerimi zadnjimi

je najvažnejša fosforova kislina. Če naj se prasiči popravijo, jim morate pripraviti primerne svinjake in jim morate pokladati dovolj dobre in tečne krme. Seveda je dandanes težko dobiti take krme, zato se od vseh strani čujejo pritožbe o slabem uspevanju prasičev. Takoj spomladi, ko bo nastalo količkaj toplo vreme, spuščajte prasiče na prosto, kjer se morejo solnčiti, po zemlji riti, prst žreti in v zemlji pobirati razne črve in ličinke. Zelena klaja je prav posebno priporočljiva. Tem potom se bodo prasiči najhitreje popravili, četudi ne boste dobili primernih močnih krmil.

Družbene vesti.

* **Oddaja sadnega drevja v l. 1917.** Glasom sklepa glavnega odbora z dne 12. marca 1917, se letos vnanjim udom (izven Kranjske) vsled pomanjkanja dreves in delavcev ter železniških težkoč ne bo poslalo sadnega drevja. Vsem onim udom, ki so drevesa naročili, pa jih ne dobe, se bo polovica udnine vpisala v dobro za l. 1918. Udje in podružnice ljubljanske okolice do Kranja, Kamnika, Litije, Višnjegore in Vrhnike naj pošljejo

od 20. marca naprej

voznike v Ljubljano po drevesa, ki naj se zglase v družbeni pisarni, na Turjaškem trgu št. 3. Le, če bo železniški promet odprt, se pošlje drevje na oddaljene podružnice, katere pa naj drevesa takoj prevzamejo in razdelé, da se ne ušuše. Onim podružnicam, ki ne dobe brezplačnih dreves, se vrne polovico udnine, oz. se vpiše v dobro za leto 1918, ker nam letos več tisoč dreves primanjkuje.

* **Semenske pšenice** ni več v zalogi.

* **Semensko žito.** Došlo je družbi tudi mnogo naročb, katerim zahtevano potrdilo županstva glede resnične porabe v semenske svrhe ni bilo priloženo. Takih naročb družba seveda ni mogla upoštevati, ker bi to nasprotovalo pravnim določbam glede oddaje semenskega žita, ki jih mora sedaj pač že prav vsak posestnik poznati.

* **Semenska pesa.** Družba je koncem februarja še vedno upala, da dobi na Nemškem kupljeno semensko peso še pravočasno in zato je bilo v zadnjem »Kmetovalcu«, ki je bil dne 25. februarja dotiskan, cena pesnemu semenu še vedno objavljena. Med tiskom pa so se razmere tako izpremenile, da sploh ni upati na zadostno ali pravočasno uvažanje in tako družba mnogim naročevalcem žal tega semena ni mogla več poslati, kar je dotičnikom takoj po dopisnicah sporočila. Družba je na tem mestu že opetovano naznanila, da so v sedanjih vojnih razmerah vse objave glede cen in dobave kmetijskih potrebščin zanjo popolnoma neobvezne, kar bo vsakomur umljivo, če n. pr. upošteva, da izhaja list le dvakrat mesečno in da zato družba ob najboljši volji često vsled dnevno se izpreminjajočih razmer ne more več ugoditi vsem zahtevam, ki se naslanjajo na objave v tem listu.

* **Semena nemške detelje** (lucerne) družba zaenkrat še nima v zalogi. Že nekaj mesecev sem skuša družba dobiti kaj tega semena z Ogrskega. Če pride družba do že plačanega blaga, objavi to udom v eni prihodnjih števil.

* **Semena detelj in trav** ima c. kr. kmetijska družba v zalogi in jamči za največjo kalivost in čistost naslednjih vrst:

domača detelja (*trifolium pratense*) pri nadrobni
prodaji kg K 6.10
pri oddaji najmanj 20 kg " " 5.70
pri oddaji najmanj 100 " " " 5.55

francoska pahovka (*avena elatior*) " " 2.40
mačji rep (*phleum pratense*) " " 2.80
Seme hmelske lucerne (*Medicago lupulina*)
dveletna rumena detelja stane pri družbi 4 krone kg. To brezpredenično seme uspeva tudi v slabih, apnenih ali lehkkih zemljah in je posebno priporočljivo za primes k semenskim zmesem.

* **Gnojila za pomladno gnojenje.** Tomasove žindre, superfosfata in kalijevih gnojil dohaja družbi v tako pičlih množinah, da dosedanjim prijavam daleko ne more zadostiti. Novih naročb družba zato zaenkrat ne more več sprejemati.

* **Kalijeva gnojila.** Kalijev sindikat v Berlinu je z izvrševanjem naročb močno zaostal, in je z dopisom 1. marca vsem avstrijskim odjemalcem sporočil, da zaenkrat popolnoma prekine s sprejemanjem nadaljnjih naročb glede 40 odstotne kalijeve soli. Udje naj zato tega gnojila ne naročajo, dokler na tem mestu o tem zopet kaj ne objavimo.

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi za odraslo goved in za teleta, ovce in koze po 14 K komad. Trokarji so po 8 K komad. Požiralnikove cevi in trokarji služijo v to, da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani. — Napajalnike za teleta iz pocinjene pločevine oddaja družba po 15 K. — Mlečne cevi so po 80 h. — Gumijevi šeski po 2 K 40 vin.

Klajno apno, 38—42 %, precipitirano (ne žgano) dobi družba zopet šele tekom aprila ali maja.

(Nadaljevanje Družb. vesti v inseratnem delu.)

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k občnemu zboru kmet. podružnice v Boh. Bistrici, ki bo v nedeljo, dne 22. aprila t. l., ob treh popoldne v občinski pisarni.

SPORED:

1. Poročilo načelnika, tajnika in blagajnika za leto 1916. in 1917.
2. Določitev poslanca k občnemu zboru.
3. Slučajnosti.

Opomba: Če ob določenem času ne bo občen zbor sklepčen, se bo pol ure pozneje zborovalo ob vsakem številu navzočih udov.

Boh. Bistrica, 17. marca 1917.

Fr. Arh, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Dolenjivasi pri Ribnici, ki bo dne 9. aprila t. l., ob treh popoldne, pri g. Frančišku Ilcu v Dolenjivasi št. 51.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Črnomlju, ki bo v nedeljo, dne 15. aprila t. l., ob eni uri popoldne v čakalnici načelnika-namestnika.

SPORED:

1. Poročilo načelnika-namestnika.
 2. Volitev odbora.
 3. Slučajnosti.
- Ako ne bo ob določenem uri navzočih zadostno število udov, se bo pol ure pozneje zborovalo ob vsakem številu navzočih udov.
- Črnomelj, dne 26. marca 1917.

Dr. Jos. Malerič, nač. nam.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{3}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{8}$ strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 6. V Ljubljani, 31. marca 1917. Letnik XXXIV.

Mala naznanila.

Za vsako vrsto je naprej plačati 30 vinarjev v denarju ali znakah, sicer se naznanila ne objavijo. Vsak ud c. kr. kmetijske družbe more na leto brezplačno prijaviti eno štirivrstno objavo, tičoo se gospodarskega prometa.

Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Raznih vreč kupi vsako množino veletrgovina Anton Kolenc, Celje. 256

Sadna drevesca naprodaj: jabolka, hruške, češnje, češnje, orehi, divji kostanj in vseh vrst priflikovci, se vsi po stari ceni. Naroči se pisмено ali ustmeno pri Jakob Pintar, sadjerejcu pri Sv. Tomažu pošta Škofjaločka, Gorenjsko. 257

Sadno drevje večje številu, tri in štiri letno, prav lepo, večina dvakrat cepljeno dobrih vrst: **Jabolka**, tafelni. Izvr. Baumanova reneta, zlata reneta, štajer. mašanegar, — in več drugih vrst. **Hruške**, večina mošnice, tudi žlahtne, hlapsovka, napoleonovka in druge; **2000 divjakov**, jabolčnih in brusovih želi prodati za ceno po dogovoru Andrej Hafner, Dorfarje št. 14, p. Škofjaločka. 26

Bencinmotorje kot najizvrstnejše delavce pri kmetiji, stoječe ali ležeče (model od 2 $\frac{1}{2}$ konj. sil naprej), dalje **miatlinice**, **gepeljne**, **trierje**, **posnemalnice**, razne **tahtnice**, **domače mlino**, **sesalke** za vodo ali gnojnico, **obračalne niuge**, **transmisije** in lesena **jermonska kolosca** (Riemscheibe), **parilne kotle** itd. priporoča po zmerni ceni I. Božič, pošta Grafenstein, Koroško. 62

Barteljnovo klajno apno ima vedno v zalogi po najnižji ceni L. Fürsager v Radovljici. 39

Slamozernico ki ni preveč obrabljena, kupi Anton Dežman, Lesce (Gorenj.).

Dobrega ovčarskega psa kupi Ivan Suštar, Spitališč pri Motniku. 67

Brejo svinjo ima naprodaj za ceno po dogovoru Jakob Strah, Pristava pri Mengšu. 68

Klapca h konjem vojašičine prostega, (morda begunca) sprejme proti plačl po dogovoru Karol Sisković, Črnikal v Istri. 71

Lepih mareličnih drevesc močnih 4 letnih (Klosterneuburške) ima naprodaj Edvard Zvaht, posestnik v Ložicah p. St. Vid pri Vipavi. 72

Smrekovih sadik iz lastne in iz podružnične drevsnice bom letos oddal nekaj tisoč i. s. tri, štiri in petletnih in nekaj sto mecesnov — prve po 8, druge po 10 in tretje po 12 K 1000 komadov v drevsnici. Za zavijanje in vožno na kolodvor ali pošto v Postojno se računa 1 K za tisoč. Naročila sprejema Ivan Jurca št., Gorenje 5, p. Postojna. — Blago je jako lepo. 74

Dva purana samca in samico in enoletno žrebec proda za ceno po dogovoru Marija Ropret, Boh. Bela. 35

Nekaj kokoši (najpridnejše jajčarice) in enega **petelina** lepe, utrjene kranjske pasme se proda za ceno po dogovoru v Ljubljani, Kolezijska ulica 4/1. 76

Brejo svinjo ki bo skotila okoli 24. aprila t. l. ima naprodaj Franc Hren, mlina in žaga v Cerkljici št. 96. 77

Psa dve in pol leti starega, hudega čuvaja proda Ludovik Modic, Bloška polica, p. Novavas pri Rakeku. 78

20 lepih prasičkov ki bodo veliki teden 6 tednov stari, proda — kupi pa že rabljevo **gnojnično pumpo** — za ceno po dogovoru Fr. Primožič, pos., Ziri. 79

Tudi letos kupuje **R. Luokmann**, prej J. Leuza nast. v Ljubljani na Martinovi (Ahaeljevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zeljšča, suho cretje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in seme. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani trdk. 80

Nalboljše domače seme korenja, pese, črne detelje, repe in solate kakor tudi seme natičnega fižola in graha razpošilja po zmernih cenah po povzetju Franc Obžak, Sv. Gregor, p. Ortnek, Dolenjsko. 81

Stoječ gepelj z jermenom, malo rabljen, močan in lahke za goniti se proda radi električne vpeljave. Jakob Kocjančič, Gorje pri Bledu. 82

Samo za eno krono

pošilja c. kr. kmetijska družba kranjska ilustriano knjižico »Izrejevanje matic«. Neobhodno potrebna vsakemu čebelarju. (16)

Več tisoč smrekovih sadik ima za oddati Grošelj Alojzij, posestnik v Dobli, p. Poljane nad Škofjokoloko. 83

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. Pridobivajte Kmetijski družbi novih udov. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Upravništvo „Kmetovalca“

sprejema primerne inserate po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti »Kmetovalec«, izhaja (dvakrat mesečno) v 11-tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

Kmetovalci! Denarni zavodi!

Gozdarske in gospodarske zadrage!

Berite! Lesotrzci! Berite!

A. Šivic:

(9)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“.

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako se izračuna telesnina debel posekanega in rastočega drevja ter celih gozdov, kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridejane so vse za tako računanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno dočeanje oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali razžagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabel izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridejane tabele za določanje prostornine v ogljarskih kopah in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih metrih kakor tudi popis in potrebne tabele za primerjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere s staro mero. Cena vezani knjigi proti predplačilu K 2-30, za ude c. kr. kmet. družbe K 2.—.

C. kr. kmetijska družba je dala naslednja gospodarska navodila posebej ponatisniti iz 'Kmetovalca' in jih oddaja po 10 h vsak komad.

9a
Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se odpomore.	30. Razprodan.
2. Zakaj vino rjavi in kako se odpomore.	31. Kaj je popek in kako se pravilno ravna s popkom novorojenih živali.
3. Razprodan.	32. Zavrleka.
4. Pravilna poraba umetnih gnojil v vinogradu.	33. Kako uničujemo miši in podgane.
5. Razprodan.	34. Trtna plesnoba.
6. Rak na sadnem drevju.	35. Kako se napravija stanoviten sadjavec.
7. Gnojenje vinogradov.	36. Nova naredba kranjske c. kr. deželne vlade glede zvrševanja rezarstva.
8. Razprodan.	37. Razprodan.
9. Razprodan.	38. Vinske napake, kako se jih je ogibati in kako se popravijo, kadar so nastale.
10. Izбира ameriških trtnih podlog.	39. Mazanje trti z zeleno galico.
11. Navodilo, kako je spravljati in razpošiljati namizno sadje.	40. Zatiranje trtnih, sadnih in vrtnih škodljivcev.
12. Razprodano.	41. Močno krmilo „ribja moka“ kot pospeševalno sredstvo za rast in pitanje prašičev.
13. Vzroki neplodnosti pri govedih.	42. Kržjavost ali okrnjenost trt.
14. Kako se pravilno ravna z vinsko posodo.	43. Dolžnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred škodo po živini, ki se pase.
15. Razprodan.	44. Napenjanje govedi.
16. Rastlina in njeno življenje.	45. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
17. Zveplo v kletarstvu.	46. Kaj so bradavice (gobe) in kako jih odpravimo?
18. Krmiljenje z oljnimi tropinami.	47. Diamant, dober pripomoček pri peki.
19. Voluhar, kako živi ter s čim in kako se zatira.	48. Kožni izpuščaji pri prasidih.
20. Čiščenje in precejanje vina.	49. Bolezni na grozdju.
21. Bradavice pri domačih živalih.	50. Izdelovanje mila za dom.
22. Najnovejše izkušnje glede zatiranja peronospore.	51. Zdravljenje kužnih bolezni s cepjenjem.
23. Kisli šrviček.	52. Sredstva proti trtni plesnobi.
24. Zeleno ali suho cepljenje trt.	53. Kteri način zelenega cepjenja trt je najbolj priporočljiv.
25. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.	
26. Razprodan.	
27. O bistvu alkoholnega vrenja (kipenja) in o rabi čistih drož pri pridelovanju vina.	
28. Razprodan.	
29. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.	

Kmetovalci!

V dosego **bogatih žetev** najboljšje kakovosti je neobhodno potrebno gnojenje s **kalijem**, t. j.:

kajnitom ali 40% kalijevo soljo.

Kalijeve solne gnojila šele izkoriščajo dušičnate snovi in fosforovo kislino, ki se nahajajo v vsaki zemlji, kar je ob sedanjem pomanjkanju dušičnatih in fosforovokislih gnojil jako važno.

Kalijeve solne gnojila so edina umetna gnojila, ki so nam tudi med vojno v zadostni množini na razpolaganje.

Kar možno zgodnje obdelovanje je nujno priporočati.

Na joh je vzeti primerno 300 kg kajnita (jeseni ali zgodaj spomladi) ali 100 kg 40% kalijeve soli (za pomladno gnojenje).

Ta kaljeva gnojila dobavljajo vse kmetijske združbe in vsi trgovci z umetnimi gnojili po pogojih kaljevega sindikata.

Pojasnila in brošure o uporabi vseh umetnih gnojil daje zastoj zastopnik kaljevega sindikata

Franc Mulec v Gradcu

(Graz) Felix Dahnplatz 6.

Podne hranilnice račun št. 221.408.
Telefon št. 155.

Ustanovljena 1882.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice registr. zadruga s neomej. zavozo
• v LJUBLJANI •

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %** (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnik

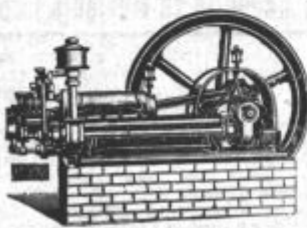
Sprejema tudi vloge v tekočem računu v svezi s čakovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge in do dne dvoiga.

Stanje hranilnih vlog **23.000.000 kron**

Stanje rezervnih skladov: **1.000.000 kron.**

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor. (3)

Velika zaloga vsakovrstnih poljedeljskih strojev iz najslovitejših avstrijskih tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „WELSIÄ“.

Cepilca

sprejme v delo za čas spomladanskega cepljenja (15)

upravnitvo drevesnic c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Zglasiti se je takoj osebno ali pismeno na Poljanski cesti 59.

Pismene ponudbe, v katerih naj se navede zahtevana dnina, je poslati upravništvu drevesnic c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Nadaljevanje „Družbenih vestí“:

* Za vinogradnike in vinske trgovce ima družba v zalogi sledeči dve kletarski potrebščini: 1. **Bernadotov vinomer** (vinsko tehtnico) za hitro določanje alkohola v vinu mrzlim potom. Cena temu vinomeru je 8 K ter je denar pri naročitvi naprej poslati. 2. **Eponit**, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. *Kg* eponita stane 6 K brez poštnine in zavoja. Množine eponita po 10 *dek*, se pošilja za 70 vinarjev s poštnino in zavojem vred kakor vzorec brez vrednosti in je denar naprej poslati.

Škropilnic si letos c. kr. kmetijska družba vsled raznih težkoč ni mogla nabaviti. Nekatere tvornice so za stroje, ki so prirejeni namesto z bakrom, z manjvrednimi nadomestnimi kovinami, zahtevale tako visoke cene, da si jih družba ni upala kupiti, posebno še, ker se en poskus glede porabnosti teh škropilnic ni obnesel. Ker torej družba ne more več prevzeti tozadavnega jamstva, zato naj se vinogradniki, ki si žele kupiti novo škropilnico, obrnejo naravnost do izdelovateljev. Družba pa je tekom zadnjih let oddala v deželi redno toliko bakrenih škropilnic, da je večina vinogradnikov sedaj dobro preskrbljena. Ponekod bo pač treba stroj popraviti ali kak del nadomestiti, kar se lahko zvrši bolje in z manjšimi stroški, kakor če se sedaj kupi novo škropilnico.

Kalijev hiper-manganat, ki se ga vinogradniki letos zaradi pomanjkanja žvepla močno poslužujejo, stane pri c. kr. kmetijski družbi za ude 6 kron *kg*. Navodilo o porabi je podano v spisu »Bolezni na grozdju«, ki je udom proti plačilu 10 h na razpolaganje.

Žveplénokislo glino namesto galuna, kot primes galicnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 70 h. kilogram. Galuna letos ni dobiti in kar

ga je, je silno drag. Galun je dvojnata sol, ki je sestavljena iz žveplenokislega kalija in žveplenokisle glina. Ker pa učinkuje samo žveplenokisla glina, zato se je te posluževati in ni treba izdajati denarja za dragi galun. Pono-vimo pa, da žveplenokisla glina ne zatira peronospore, ampak le pomaga, da se škropivo od modre galice bolj trdno prime trsnega listja, vsled česar ga dež tako hitro ne izpere, zato dlje časa učinkuje, se izhaja z manjšimi množinami modre galice, ter se tako prihrani veliko denarja. Polovico modre galice se mora nadomestiti s petkrat cenejšo žvepleno glino. Dobi se v sodih po 250 do 300 *kg*.

• **Melior**, novo sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane *kg* za ude 3 K 40 vinarjev. (Glej spis »Melior« v »Kmetovalcu« št. 11. z dne 15. junija 1915.)

Salojidin (natrijev tiosulfat) proti grozdni plesnobi namesto žveplove moke, ki je letos ne bo dobiti, stane K 1'20 *kg*. Glede rabe natrijevega tiosulfata opozarjamo na spis »Sredstva proti plesnobi« v prvi številki »Kmetovalca«.

Prekupčevalcem družba te potrebščine ne oddaja, temveč izključno naravnost svojim udom, v kolikor jih sami potrebujejo in ki s priskrbovanjem kmetijskih potrebščin drugim kmetovalcem ne delajo prav nikakega dobička.

* **Vsak dan** dohaja družbi toliko povpraševanj in naročb glede raznih stvari, ki jih ona nima v zalogi, da ob sedanjem pomanjkanju pisarniškega osebja nikakor ne utegne posamezno odgovoriti. Največkrat povpraševalci tudi niti niso udje c. kr. kmetijske družbe. Zato naznanjamo s tem enkrat za vselej, da sme družba po pravilih oddajati le udom in da naj udje naročijo in vprašajo le za tiste kmetijske potrebščine, ki jih v »Družbenih vesteh« objavimo, ker drugih nimamo.

VABILO

k

rednem

občnem zboru

Mlekarske zadruge na Prevojah

in za okolico,

registrovane zadruge z omej. zavezo,

ki se vrši (22)

dne 15. aprila 1917

v hiši št. 23 v Št. Vidu

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Odbor.

PREVOJE, dne 24. marca 1917.

(8a) C. kr.

KMETIJSKA DRUŽBA KRAJNSKA

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena K
1. (Razprodan)	
2. Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu	—30
3. Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	—20
4. Dr. Steuert-Pirc: Soseda Razumnika prasičereja (II. izdaja.)	1—
5. M. Kostanjevec: O užitnosti od vina in mesa	1'50
6. V. Rohrman: Poučno potovanje v Švico	1—
7. (Razprodan)	
8. Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	—30
9. Razprodan.	
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	—70
11. Gustav Pirc: Poglavlje o govedoreji na Kranjskem	—30
12. Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	—50
13. O sestavljanju in setvi travnih mešanik. (Weinzierl-Turk)	1—
14. A. Sivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	1'50
15. Steuert-Jamnik: Soseda Razumnika konjereja	1—
48 raznih gospodarskih navodil po 10 vin. komad.	

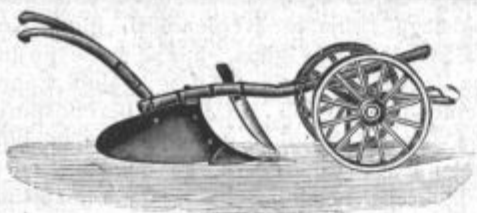
Pril glavobolu, obraznih bolečinah pre-mnogo ljudi uživa za olajšanje bolečin po poročilih več nego 100.000 zahvalnih pisem z najboljšim uspehom

dobrodejni

vteralni Fellerjev blagodišeči rastlinski esenčni fluid z zn.

Predvojne cene: 12 steklenic franko 6 kron. 24 steklenic franko 10 kron 60 h. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrj št. 287 (Hrvaško). Odvajalne rabarbarske kroglice z zn. Elzakroglice 6 škatljic franko 4 K 40 h. (71a)

Navadne pluge

z patentirano plužno glavo, fino izdelane.

Obračalne pluge

ki orjejo na levo ali desno, za hribovite kraje.

Univerzalne jeklene pluge

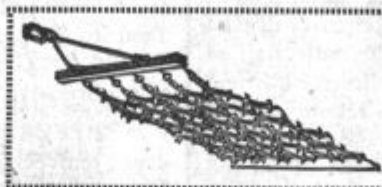
za globočine od 9—40 cm.

Jeklene vinogradske pluge

z enokolatimi plužnami.

Travniške brane

več vrst priporočata

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev

Ljubljana, (5)

Dunajska cesta števil. 16.

VABILO

na

9. redni

občni zbor

živinorejske in konjerejske zadruga

v Gorjah,

registrovana zadruga z omejenim zavezom,

ki se bode vršil

v ponedeljek dne 9. aprila 1917

ob 8. uri popoldne

v dvorani.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računov za leto 1916 ter njega odobritev.
3. Volitev odbora. (21)
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

§ 24. pravil. Ako bi pa občni zbor ne bil zmožen sklepati, tako se vrši čez pol ure drugo zborovanje, ki ima pravico sklepati brez ozira na število navzočih udov.

Sprejememo

veščaka-cenilca

za klavno in plemensko živino.

Reflektiramo le na absolventa kmetijske šole in izvrstnega strokovnjaka s splošno izobrazbo, dobrega računarja, sploh zmožnega in zanesljivega delavca. Biti mora tudi vojaščine prost. Ponudbe z izpričevali je vložiti na

„Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani“

Turjaški trg št. 1. (17)

Plača primerna in dijete.

Jajca za valenje

od dveh priznanih najboljših plemen sedanosti in najvišje odlikovanih vzgojnih rodov.

Črne rdečeroznate Minorka potomci petelina zmagovalca „Viktor“, ki je bil za 9000 K importiran iz Amerike. (Kokoši so stale po 1200 K). Jako lepe živali, zelo pridne jajčarice. Jajca za valenje po K 1'40 komad.

Jastrebski Plymouth-Rocks

lep v obliki in znakih, ameriški import, najboljše mesnata žival in najpridnejša zimska jajčarica. Jajca za valenje po K 1'40. Jajca belih pekinških rac po K 1'40. Jamstvo za svežost in 100% oplojenost.

Perutninarski zavod

Frančišek Vodička, Smržice na Moravskem. (16)

Vinometre »Bernadot« — Asbestov bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje — Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin — Žveple v prahu — Limonovo kislino — Vinske kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni. (6)

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezom

v Ljubljani, v lastnem domu, Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po (7)

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 | 4 | 0

Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjžbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najbolje.